

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA

DRUGI ODJEL

PREDMET PISANSKI protiv HRVATSKE

(Zahtjev br. 28794/18)

PRESUDA

Članak 10. • Sloboda izražavanja • Izricanje novčane kazne odvjetniku za vrijeđanje suda zbog primjedbi iznesenih u okviru žalbenog postupka u kojem je zastupao svoju stranku • Podnositeljeve primjedbe nisu bile izvan granica prihvatljive kritike • Propust domaćih sudova da njegove primjedbe stave u kontekst i forum unutar kojeg su izražene • Nepostojanje relevantnog i dostatnog obrazloženja • Odluke se nisu temeljile na kriterijima utvrđenima u sudskoj praksi Suda • Nije uspostavljena pravična ravnoteža • Miješanje nije bilo „nužno u demokratskom društvu”

Pripremljeno Tajništvo. Nije obvezujuće za Sud.

STRASBOURG

4. lipnja 2024.

KONAČNA

4. rujna 2024.

*Ova je presuda postala konačna u skladu s člankom 44. stavkom 2. Konvencije.
Može biti podvrgnuta uredničkim izmjenama.*

U predmetu Pisanski protiv Hrvatske,

Europski sud za ljudska prava (Drugi odjel), zasjedajući u vijeću u sastavu:

Arnfinn Bårdsen, *predsjednik*,

Jovan Ilievski,

Pauliine Koskelo,

Saadet Yüksel,

Lorraine Schembri Orland,

Diana Sârcu,

Davor Derenčinović, *suci*,

i Hasan Bakırcı, *tajnik odjela*,

uzimajući u obzir:

zahtjev (br. 28794/18) protiv Republike Hrvatske koji je hrvatski državljanin g. Viktor Pisanski („podnositelj zahtjeva”) podnio Sudu na temelju članka 34. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda („Konvencija”) dana 12. lipnja 2018.,

odluku da se Vladu Republike Hrvatske („Vlada”) obavijesti o prigovoru o slobodi izražavanja, a da se ostatak zahtjeva odbaci kao nedopušten,

očitovanja stranaka,

nakon vijećanja zatvorenog za javnost 14. svibnja 2024.,

donosi sljedeću presudu koja je usvojena na navedeni datum:

UVOD

1. Predmet se odnosi na izricanje novčane kazne podnositelju zahtjeva, odvjetniku, za vrijeđanje suda. Podnositelj zahtjeva prigovara zbog povrede svojeg prava na slobodu izražavanja zajamčenog člankom 10. Konvencije.

ČINJENICE

2. Podnositelj zahtjeva rođen je 1977. i živi u Zagrebu. Zastupao ga je g. Obradović, odvjetnik u Zagrebu.

3. Vladu je zastupala njezina zastupnica, gđa Š. Stažnik.

4. Činjenično stanje predmeta može se sažeti kako slijedi.

I. OVRŠNI POSTUPAK

5. Podnositelj zahtjeva, koji je odvjetnik, zastupao je ovrhovoditelja, izvjesnog g. J.C., u ovršnom postupku pokrenutom 9. svibnja 2016. na Općinskom građanskom sudu u Zagrebu. Podnositeljeva stranka tražila je ovrhu radi naplate duga od 2.457.005,19 HRK (što odgovara iznosu od 326.100,63 EUR), zajedno s dospjelim zakonskim zateznim kamatama, pljenidbom novčanih sredstava na bankovnim računima ovršenika.

6. G. J.C. nije bio izvorni ovrhovoditelj. Prijedlog za ovrhu temeljio se na ranijem rješenju o ovrsi od 11. rujna 2009. koje je javni bilježnik donio u

korist izvornog ovrhovoditelja, društva P., i na ugovoru o cesiji kojim je to društvo svoju tražbinu prenijelo na J.C.-a. Potpise na ugovoru o cesiji ovjerio je javni bilježnik.

7. Rješenjem od 11. svibnja 2016. Općinski sud odbio je prijedlog za ovrhu. Pozvao se na mjerodavne odredbe Ovršnog zakona na temelju kojih se dug utvrđen ovršnom ispravom može prenijeti na drugog ovrhovoditelja samo na temelju javne isprave ili javno ovjerovljene isprave (vidi stavak 43. ove presude) te je utvrdio da dotični ugovor o cesiji ne predstavlja takvu ispravu. Rješenje je sastavila sudska savjetnica V.P.V., a odobrila ga je i donijela sutkinja E.M.S.

8. Dana 31. svibnja 2016. podnositelj je, u ime svoje stranke, podnio žalbu protiv tog rješenja. Prema hrvatskom pravu, žalba drugostupanjskom sudu mora se prvo podnijeti prvostupanjskom sudu, koji provodi prethodno ispitivanje žalbe i može je proglasiti nedopuštenom, ali koji nije ovlašten odlučivati o njezinoj osnovanosti. Podnositelj zahtjeva stoga je žalbu podnio Općinskom građanskom sudu u Zagrebu.

9. Podnositelj se u žalbi pozvao na mjerodavne odredbe Ovršnog zakona (vidi stavke 42. – 43. ove presude) i tvrdio je da je ugovor o cesiji na kojem je potpise stranaka ovjerio javni bilježnik sasvim sigurno javno ovjerovljena isprava, a stoga i isprava prikladna za prijenos duga utvrđenog u ovršnoj ispravi. Kritizirajući suprotno stajalište koje je zauzeo Općinski sud u pobijanom rješenju, koji je slijedio isti pristup kao pristup Županijskog suda u Zagrebu u žalbenom postupku u drugom predmetu, podnositelj je napisao, *inter alia*:

„Kada se ne bi radilo o stajalištu koje je u jednoj od svojih rješidbi primijenio i Županijski sud u Zagrebu, ovakvo bi pravno stajalište prvostupanjskog suda opravdano izazivalo i zgražanje i podsmijeh, no imajući u vidu da su ovako ‚specifična‘ stajališta verificirana na višem sudu, stvar poprima dramatično ozbiljne razmjere.

Stoga ovrhovoditelj citatima uglavnom irelevantnih zakonskih odredbi od strane suda suprotstavlja jedine dvije bitne odredbe [konkretno, članak 2. i članak 32. stavak 1]. Ovršnog zakona...

Nevjerojatno je teško smisljeno i koncizno napisati žalbu, kad ste suočeni s time da netko s pozicija moći, samo i isključivo zbog te pozicije, uvjerava ‚podređene‘ da je more crveno, nebo žuto a sunce zeleno. Može ‚podređeni‘ upirati prstom u jarko žuti krug na nebu, objašnjavajući ‚nadređenom‘ da je to jarko žuta boja, ali ‚nadređeni‘ je uporan i hladno tvrdi da je to zelena boja. Jer može...

E tako i ovdje ovrhovoditelj, kao ‚podređeni‘, u naivnoj želji da ukaže da je sunce ipak žute, a ne zelene boje, upire prstom u dvije odredbe OZ-a [konkretno, članak 2. i članak 32. stavak 1. Ovršnog zakona]

...

Ono što istinski boli, jest konformizam koji se ogleda u nekritičkom prihvaćanju stajališta (za sada jedinog!) višeg suda u pravnom sustavu gdje ne postoji presedansko pravo... koliko god to stajalište bilo očito pogrešno, ispod svakog standarda i kriterija.

PRESUDA PISANSKI protiv HRVATSKE

Ne radi se tu o slobodnoj ocjeni suda, [njegovom] pravu na tumačenje [relevantnih] odredbi i sl. [U] pitanju je najteži oblik arbitrarnog suđenja koje strankama nanosi nemjerljivu štetu...Konkretno je u pitanju potraživanje od dva i pol milijuna kuna, a toj se činjenici pristupa bez dovoljno respekta..

Netko sutra neće imati za život, a netko će pak u dalje u zavjetrini tvrditi da je sunce zeleno. Jer može.“

10. Županijski sud u Osijeku prihvatio je tvrdnju koju je podnositelj iznio u žalbi. U skladu s tim, rješenjem od 18. kolovoza 2016., koje je donijela sutkinja J.T.B., ukinuo je pobijano rješenje i predmet vratio na ponovni postupak. Međutim, također je uputio Općinski građanski sud u Zagrebu da razmotri jesu li primjedbe podnositelja zahtjeva u žalbi predstavljale vrijeđanje tog suda i da postupi na odgovarajući način.

11. U ponovljenom postupku na Općinskom građanskom sudu u Zagrebu podnositelj je u svojem podnesku od 4. listopada 2016. naveo da se, iako je bio u pravu u pogledu osnovanosti predmeta, želi ispričati sudu ako je sud neke od njegovih žalbenih navoda smatrao uvredljivima. Naveo je i da „neke možda malo teže riječi svakako nisu bile usmjerene prema prvostupanjskom sudu“, no da „to više nije bitno“.

12. Dana 7. studenoga 2016. Općinski sud donio je rješenje o ovrsi pljenidbom sredstava na bankovnim računima ovršenika.

13. Dana 2. travnja 2019. podnositelj je obavijestio sud da je domaća agencija za plaćanje FINA u cijelosti postupila po rješenju o ovrsi i da je tražbina njegove stranke namirena u cijelosti. U skladu s tim, rješenjem od 10. listopada 2019. sud je obustavio ovršni postupak.

II. POSTUPAK ZBOG VRIJEĐANJA SUDA

14. U međuvremenu, rješenjem od 9. studenoga 2016., Općinski sud izrekao je podnositelju novčanu kaznu u iznosu 2.000,00 HRK (što odgovara iznosu od 265,00 EUR) za vrijeđanje suda. U rješenju je navedeno da će, ako podnositelj ne plati izrečenu novčanu kaznu u roku od osam dana, tu kaznu naplatiti domaća agencija za plaćanje – FINA - s njegova bankovnog računa (vidi stavak 37. ove presude). Rješenje se temeljilo na članku 110. stavku 1. i članku 10. stavku 7. Zakona o parničnom postupku u vezi s člankom 21. Ovršnog zakona, kao i na članku 16. stavku 8. Ovršnog zakona (vidi stavke 35., 37., 44. i 46. ove presude). Sastavila ga je sudska savjetnica V.P.V. (vidi stavak 7. ove presude), a odobrila ga je i donijela sutkinja M.A.D.

15. Sud je istaknuo da svi sudionici u postupku, a posebice odvjetnici, moraju poštovati dostojanstvo suda i obraćati mu se pristojno i primjereno. Međutim, podnositelj zahtjeva u svojoj je žalbi nezadovoljstvo odlukom suda pokazao na nedopušten i neprimjeren način, i to vrijeđajući sud i opisujući ga kao centar moći, što je neprihvatljivo jer svaka stranka koja nije zadovoljna radom suda može zatražiti odgovarajući pravni lijek. Mjerodavni dio tog rješenja glasi:

PRESUDA PISANSKI protiv HRVATSKE

„Uvredom se smatra svaki negativni vrijednosni sud ...kojim se omalovažava osjećaj osobne vrijednosti ili izražava nepoštovanje ljudskog dostojanstva druge osobe.

Obzirom da postupovna pravila sudskih postupaka, pa tako i ovršnog postupka, izričito propisuju izricanje novčane kazne za vrijeđanje suda ..., očito je da su stranke i drugi sudionici u postupku dužne poštivati dostojanstvo suda.

Stranke i drugi sudionici u postupku ... dužno poštivanje prema sudu pokazuju prvenstveno na način da se sudu ... obraćaju pristojno i primjereno...

Ocjenjujući ... tvrdnje punomoćnika ovrhovoditelja... u žalbi... sud je utvrdio da je [on]... vrijeđao sud...

...punomoćnik ovrhovoditelja Viktor Pisanski pokazuje svoje očito nezadovoljstvo odlukom suda. Međutim, isti to čini na protupravan način – vrijeđa sud navodeći da bi odluka suda, odnosno njegovo pravno stajalište, „opravdano izazivalo i zgražanje i podsmijeh“, umjesto da koristi za to propisano pravno sredstvo – žalbu.

Nadalje, sud je stava da takav način komunikacije...predstavlja neprimjeren način vrijeđanja suda, te prikazivanja suda kao centra moći, Sto je potpuno neprihvatljivo, obzirom na činjenicu da svaka stranka u postupku ima pravo na pravni lijek ako nije zadovoljna načinom rada suda, a koje pravo je i punomoćnik ovrhovoditelja koristio u konkretnom slučaju.

... sud je punomoćniku ovrhovoditelja izrekao novčanu kaznu u iznosu od 2.000,00 kuna ..., a pri tome je posebno uzeo u obzir činjenicu da je [on] odvjetnik i ... vezan pravilima ponašanja propisanim profesionalnim Kodeksom odvjetničke komore, od kojeg se [stoga] očekuje da u zastupanju interesa svoje stranke postupa savjesno i profesionalno, te se prema sudu ophodi sa dužnim poštovanjem, te da se pristojno obraća svim sudionicima u postupku a, posebno sucu.“

16. Dana 25. studenoga 2016. podnositelj zahtjeva podnio je žalbu protiv tog rješenja tvrdeći, *inter alia*, da je ono dovelo do povrede njegova prava na slobodu izražavanja. Pozvao se na načela koja je Sud razvio u predmetima o vrijeđanju suda (vidi stavke 66. i 69. ove presude).

17. Podnositelj zahtjeva prvo je naveo da se rješenje o izricanju novčane kazne temeljilo na Zakonu o parničnom postupku umjesto na Ovršnom zakonu. Iako slične, odredbe o izricanju novčane kazne za vrijeđanje suda u tim su se zakonima razlikovale u jednom važnom aspektu: u slučaju da nisu plaćene, na temelju Ovršnog zakona takve su se novčane kazne mogle zamijeniti kaznom zatvora, dok je na temelju Zakona o parničnom postupku takve kazne naplaćivala domaća agencija za plaćanje FINA (vidi stavke 37. i 45. ove presude).

18. Podnositelj zahtjeva priznao je da je spornu žalbu sastavio u stanju emotivnog naboja. To je bilo zato što je rješenje o odbijanju njegova prijedloga za ovrhu moglo dovesti u sumnju njegovu sposobnost u očima stranke koja mu je povjerila ovrhu znatne tražbine (vidi stavak 5. ove presude). Ipak, tvrdio je, njegove primjedbe nisu bile uvredljive.

19. Konkretno, naveo je da je njegova kritika bila uglavnom usmjerena na Županijski sud u Zagrebu, konkretno na njegov pristup pravu u drugom predmetu u kojem je smatrao da privatna isprava na kojoj je potpise stranaka ovjerio javni bilježnik nije javno ovjerovljena isprava. Kritizirao je Općinski

sud zbog konformizma samo zato što je u ovom predmetu nekritički prihvatio takav pristup višeg suda (vidi stavak 9. ove presude).

20. Nadalje, podnositelj zahtjeva tvrdio je da nije naveo da je dotični pravni pristup izazivao zgražanje i podsmijeh, kako je navedeno u pobijanom rješenju (vidi stavak 15. ove presude), već je napomenuo da je takav pristup potencijalno mogao izazvati takve osjećaje da ga prethodno nije prihvatio Županijski sud u Zagrebu, zbog čega je stvar bila vrlo ozbiljna („stvar je poprimila dramatično ozbiljne razmjere”; vidi stavak 9. ove presude). Podnositelj zahtjeva naglasio je i da je njegova kritika bila opravdana jer je Županijski sud u Osijeku uvažio njegovu žalbu i tako potvrdio da je sporni pristup pogrešan (vidi stavak 10. ove presude).

21. Prema podnositeljevu mišljenju, prikazivanje sudova kao centara moći (vidi stavak 9. ove presude) nije uvredljivo jer oni čine jednu od triju grana vlasti u državi i njihove su odluke obvezujuće. To osobito vrijedi za drugostupanjske sudove, uključujući Županijski sud u Zagrebu, jer oni vrlo često predstavljaju zadnju sudsku instancu u ovršnom postupku jer se njihove odluke, koje imaju snagu *res judicata*, obično ne mogu pobijati daljnjim pravnim sredstvima.

22. Na kraju, podnositelj zahtjeva istaknuo je da je žalbu koja je sadržavala primjedbe o kojima je riječ podnio Općinskom sudu (vidi stavak 8. ove presude). Međutim, taj sud njegove primjedbe nije smatrao uvredljivima sve dok ga Županijski sud u Osijeku nije uputio da ispita predstavljaju li one vrijeđanje suda (vidi stavak 10. ove presude). Štoviše, Općinski sud utvrdio je da su te primjedbe uvredljive nakon što mu se podnositelj ispričao i objasnio koji je sud bio glavna meta njegovih kritika (vidi stavak 11. ove presude).

23. U svojoj žalbi protiv rješenja o izricanju novčane kazne podnositelj zahtjeva tvrdio je i da bi, ako bi o njegovoj žalbi odlučivao Županijski sud u Zagrebu ili Županijski sud u Osijeku, to dovelo u pitanje njihovu nepristranost jer bi se prvi mogao smatrati uvrijeđenim njegovim primjedbama, dok je potonji uputio Općinski sud da ga novčano kazni za vrijeđanje suda i stoga je već izrazio svoj stav o tom pitanju (vidi stavak 10. ove presude). Stoga je predložio delegaciju nadležnosti (vidi stavak 40. ove presude) na bilo koji drugi županijski sud.

24. Dana 17. veljače 2017. Županijski sud u Osijeku, konkretno po sutkinji J.T.B. (vidi stavak 10. ove presude), predložio je Vrhovnom sudu Republike Hrvatske da odredi drugi županijski sud za odlučivanje o podnositeljevoj žalbi iz razloga koje je podnositelj naveo (vidi prethodni stavak).

25. Dana 10. svibnja 2017. Vrhovni sud odbio je zahtjev Županijskog suda u Osijeku za delegaciju nadležnosti. Smatrao je da sumnje podnositelja u nepristranost Županijskog suda u Osijeku ne predstavljaju važne razloge u smislu članka 68. stavka 4. Zakona o parničnom postupku (vidi stavak 40. ove presude) koji bi opravdali delegaciju nadležnosti.

26. Rješenjem od 12. rujna 2017., koje je donijela sutkinja J.T.B. (vidi stavke 10. i 24. ove presude) Županijski sud u Osijeku odbio je žalbu podnositelja zahtjeva i potvrdio je prvostupanjsko rješenje o izricanju novčane kazne (vidi stavak 15 .ove presude). Složio se s ocjenom Općinskog suda da su primjedbe podnositelja zahtjeva u žalbi od 31. svibnja 2016. bile uvredljive (vidi stavak 9. ove presude).

27. Dana 2. studenoga 2017. podnositelj zahtjeva podnio je ustavnu tužbu. Ponovno je prigovorio da je rješenje o izricanju novčane kazne za vrijeđanje suda dovelo do povrede, *inter alia*, njegova prava na slobodu izražavanja, zajamčenog Konvencijom i Ustavom Republike Hrvatske. Pritom je ponovio tvrdnje koje je prethodno iznio u žalbi protiv rješenja o izricanju novčane kazne (vidi stavke 16. – 22. ove presude). Podnositelj zahtjeva prigovorio je i zbog nedostatka nepristranosti Županijskog suda u Osijeku jer je o njegovoj žalbi protiv rješenja o izricanju novčane kazne odlučivala sutkinja J.T.B., ista sutkinja koja je prethodno uputila Općinski sud da ispita jesu li njegove primjedbe predstavljale vrijeđanje suda i koja je prihvatila njegov prijedlog da se za odlučivanje o predmetu odredi drugi županijski sud zbog nedostatka nepristranosti (vidi stavke 10., 23. – 24. i 26. ove presude).

28. Rješenjem od 5. prosinca 2017. Ustavni sud Republike Hrvatske proglasio je ustavnu tužbu podnositelja zahtjeva nedopuštenom uz obrazloženje da pobijano rješenje ne podliježe ocjeni ustavnosti. Podnositelj je o tom rješenju obaviješten 29. prosinca 2017.

29. Vlada je navela da je 31. siječnja 2018. domaća agencija za plaćanje - FINA - naplatila iznos koji odgovara iznosu novčane kazne s bankovnog računa podnositelja zahtjeva i prenijela ga u državni proračun. Kao dokaz tog prijenosa priložila je dokument FINA-e. Podnositelj zahtjeva ustvrdio je da su informacije koje je dala FINA netočne i da iznos koji odgovara iznosu novčane kazne nikada nije skinut s njegova bankovnog računa niti ga je on sam platio.

III. DISCIPLINSKI POSTUPAK PRED HRVATSKOM ODVJETNIČKOM KOMOROM

30. Dana 3. travnja 2018. protiv podnositelja zahtjeva pokrenut je disciplinski postupak pred Hrvatskom odvjetničkom komorom zbog istog postupanja. Konkretno, disciplinski tužitelj Hrvatske odvjetničke komore ustvrdio je da je u žalbi od 31. svibnja 2016. (vidi stavke 8. – 9. ove presude) podnositelj zahtjeva iznio niz uvredljivih i omalovažavajućih primjedbi o odlukama sudova, u suprotnosti s pravilima 85. i 92. Kodeksa odvjetničke etike (vidi stavak 48. ove presude).

31. Presudom od 27. studenoga 2018. Disciplinski sud Hrvatske odvjetničke komore utvrdio je da podnositelj zahtjeva nije kriv. Presudio je da iznošenjem spornih primjedbi podnositelj zahtjeva nije imao namjeru

uvrijediti bilo koji od sudova ili narušiti njihov autoritet, već je u obavljanju svojih dužnosti odvjetnika kritizirao sudsku praksu na kojoj se temeljilo rješenje koje je pobijao žalbom od 31. svibnja 2016. (vidi stavke 8. – 9. ove presude) s namjerom da ishodi povoljnu odluku za svoju stranku. Iako je formulacija njegove žalbe doista bila neuobičajena, izražavao se slobodnije s obzirom na važnost predmeta, koji se odnosio na ovrhu znatne tražbine. Relevantni dio te presude glasi kako slijedi:

„... točno je da je disciplinski okrivljenik u navodima žalbe upotrijebio terminologiju koja nije uobičajena niti prihvaćena u obraćanju sudu, kao i da je točno da disciplinski okrivljenik u citiranoj žalbi [kritizira] stajališta suda kada koristi termine ‚zgražanje i podsmjeh‘, ‚konformizam‘ i ‚stajalište...ispod svakog standarda i kriterija‘.

Međutim, [disciplinski] sud je utvrdio da ... disciplinski okrivljenik ... nije iznio predmetni sadržaj s ciljem vrijeđanja ili omalovažavanja [autoriteta] suda.

... da bi se utvrdilo da li iznesenim žalbenim navodima disciplinski okrivljenik krši odredbe Kodeksa odvjetničke etike ... tekst žalbe valjalo je sagledati u cjelini ... U konkretnom slučaju disciplinski sud je utvrdio da disciplinski okrivljenik ne iznosi [negativne] vrijednosne sudove bilo prema prvostupanjskom bilo prema drugostupanjskom sudu već u pravnoj argumentaciji neuobičajenim terminima dovodi u vezu pobijanu sudsku odluku sa recentnom sudskom praksom. Čime štoviše potvrđuje svojevrsno razumijevanje odluke prvostupanjskog suda navodeći da je ista potkrijepljena pravomoćnom odlukom Županijskog suda u Zagrebu. Disciplinski okrivljenik međutim spori da bi navedena praksa kojom se koristi prvostupanjski sud bila zakonita i pravilna te [tvrdi] da je pravo stranke u postupku ukazati na isto.

Disciplinski sud prihvaća takvu obranu disciplinskog okrivljenika te smatra da je pravo odvjetnika ... pa čak i njihova dužnost, upirali na sudsku praksu koja možebitno nije pravilna i zakonita obzirom isto doprinosi jednakosti, pravičnosti i ... [vladavini prava].

[Disciplinski] sud je stoga ocijenio da je disciplinski okrivljenik ... nastojao izmijeniti dosadašnju praksu koristeći pri tom slobodniji i pravno neuobičajen način izražavanja da bi ukazao na nepravilnost zauzetog pravnog shvaćanja drugostupanjskog suda u [sličnom] predmetu koji je odluku [primijenio] prvostupanjski sud [u predmetu protiv njegove stranke], a [da je on to sve učinio] s ciljem donošenja povoljne odluke za svoju stranku ...

[Disciplinski] sud nadalje smatra da ... sloboda izražavanja na koju se okrivljenik u obrani poziva ima granicu obzirom svaka stranka u postupku pa tako i disciplinski okrivljenik ima legitiman način postizanja cilja odnosno ishoda [povoljne] sudske odluke u vidu argumentiranja primjerenom pravnom terminologijom koja nedvojbeno, nedvosmisleno i logički upućuje na argumente stranke u postupku kao i da pravna argumentacija korištena u citiranoj žalbi nije nedvojbeno i nedvosmisleno čime je disciplinski okrivljenik koristeći slobodu izražavanja narušio pravila određene, potpune i jasne pravne argumentacije koristeći neprimjerene izraze i termine, međutim [ti izrazi] unatoč navedenom nisu uvredljivog niti omalovažavajućeg sadržaja već se upravo radi o neprimjerenosti te neuobičajenoj pravnoj argumentaciji ...

[Disciplinski] sud isto tako prihvaća obranu [podnositelja zahtjeva] ... da mu nije bila namjera vrijeđanje suda, već isključivo izmjena dosadašnje sudske prakse te ishoda rješenja o ovrhi za naplatu potraživanja od pet milijuna kuna pa da je zbog iznimne važnosti predmeta ... upotrijebio u žalbi slobodniji način izražavanja upravo s ciljem da ishodi odluku županijskog suda povoljnu za svoju stranku.“

32. Presudom od 8. srpnja 2020. Viši disciplinski sud Hrvatske odvjetničke komore odbio je žalbu disciplinskog tužitelja i potvrdio je prvostupanjsku presudu. Naglasio je da se predmet odnosi na slobodu izražavanja odvjetnika u obavljanju svojih dužnosti, koja je od najveće važnosti u demokratskom društvu. Podnositelj je sporne primjedbe iznio u žalbi s kojom šira javnost nije bila upoznata. Svojim je primjedbama kritizirao sudsku praksu primijenjenu u predmetu, a ne određenog suca, i njegova je žalba bila uspješna. Prema tome, iako su njegove primjedbe bile na rubu prihvatljive kritike, nisu bile uvredljive niti su mogle narušiti autoritet sudova, koji su podložni širim granicama prihvatljive kritike od običnih građana. Relevantni dio te presude glasi kako slijedi:

„Pitanje koje se [u ovom predmetu] postavlja je da li je disc. okrivljenik svojim navodima narušio autoritet suda i nije iskazivao dužno poštovanje ili da li njegovi navodi imaju uvredljiv karakter i [predstavljaju] omalovažavanje suda.

Mišljenje je [Visokog disciplinskog suda] da se u ovom slučaju radi o pravu na slobodu izražavanja odvjetnika u komunikaciji sa sudom. ... [U] ovom slučaju nije izrečena niti jedna uvreda u odnosu na suca pojedinca ili sud, već se radi o stavovima koji su izrečeni sudu kao instituciji u svrhu postizanja legitimnog cilja u zastupanju stranke. Isto tako se disciplinski okrivljenik poziva na sudsku praksu što je upravo i dužnost odvjetnika. To što disciplinski okrivljenik upotrebljava komunikaciju koja je na rubu dopuštenosti ne znači da je nedopuštena. Sloboda izražavanja odvjetnika u zastupanju stranke ... mora biti imperativ slobodnog društva. U konkretnom slučaju čime je to narušen autoritet suda pred javnošću kada [su primjedbe iznesene] u [žalbi, odnosno] dokumentu koji nije dostupan širem krugu osoba ili kako to disciplinski okrivljenik nije iskazao dužno poštovanje ... iznoseći svoj vrijednosni sud o sudskoj [postojećoj] praksi koji je legitiman [?].

Odvjetnička profesija je profesija koja ima niz ograničenja propisanih u Kodeksu odvjetničke etike, međutim pripadnici te profesije isto tako moraju zastupati stranku i njezine interese, pri tom moraju razlučiti uputiti kritičko mišljenje a ne vrijeđati sud ili pojedinca.

[Visoki disciplinski sud] je utvrdio da intencija disciplinskog okrivljenika nije bila uvrijediti sud ili suca, već jednostavno ukazati na činjenice i sudsku praksu na način koji po mišljenju nekih je kritičan, međutim nije uvredljiv po mišljenju ovog suda.

U konkretnom slučaju ne smije se zanemariti i činjenica da je žalba disciplinskog okrivljenika [bila uspješna]. Disciplinski okrivljenik nije ... komunikaciju prema sudu sveo na osobnu komunikaciju prema pojedincu. Isto tako sudovi su regulatori i trebali bi biti spremni i na kritiku javnosti i to u većem opsegu nego bilo koji građanin. A javnost tu kritiku može uputiti preko svog zastupnika a to je odvjetnik. Ukinemo li tu mogućnost građanima dokinuti ćemo slobodu ne samo izražavanja već i slobodu pojedinca i vladavinu prava.“

MJERODAVNI PRAVNI OKVIR

I. ZAKON O PARNIČNOM POSTUPKU

33. Mjerodavne odredbe Zakona o parničnom postupku (Narodne novine br. 53/91, s naknadnim izmjenama i dopunama), koji je bio na snazi u relevantno vrijeme, bile su sljedeće.

A. Odredbe kojima se uređuju novčane kazne

34. Člankom 110. zakona, u vezi s člankom 10., uređivale su se novčane kazne, *inter alia*, za vrijeđanje suda.

35. Na temelju članka 110. stavka 1. sud prvog stupnja bio je ovlašten kazniti novčanom kaznom od 500,00 do 5.000,00 HRK fizičke osobe ili zastupnike stranaka ako u pisanim podnescima vrijeđaju sud.

36. Člankom 10. stavkom 5. bilo je predviđeno da, ako sud koji odlučuje o pravnom lijeku posumnja da je koja od osoba koje sudjeluju u postupku vrijeđala sud, taj sud može naložiti prvostupanjskom sudu da provjeri je li to doista učinila.

37. Člankom 10. stavkom 7. bilo je predviđeno da će, ako kažnjena osoba ne plati izrečenu novčanu kaznu u ostavljenom roku, tu kaznu naplatiti domaća agencija za plaćanje FINA s bankovnog računa kažnjene osobe.

38. Člankom 10. stavkom 8. bilo je predviđeno da će, ako u roku od godine dana nakon što je FINA-i dostavljeno rješenje o izricanju novčane kazne ta agencija kaznu nije naplatila, novčanu kaznu naplatiti porezna tijela prema propisima o naplati neplaćenih poreza.

39. Člankom 10. stavkom 12. bilo je predviđeno da će se, ako u roku od godine dana nakon što je poreznim tijelima dostavljeno rješenje o izricanju novčane kazne ta tijela ne naplate novčanu kaznu, izrečena novčana kazna zamijeniti kaznom zatvora po pravilima kaznenog prava o zamjeni novčane kazne kaznom zatvora.

B. Druge mjerodavne odredbe

40. Člankom 68. stavkom 4. bilo je predviđeno da nadležni drugostupanjski sud može sam ili u povodu prijedloga stranke zatražiti od Vrhovnog suda Republike Hrvatske da odredi da u pojedinom predmetu postupa drugi drugostupanjski sud ako je očito da će se tako lakše provesti postupak ili ako za to postoje drugi važni razlozi.

II. OVRŠNI ZAKON

41. Mjerodavne odredbe Ovršnog zakona (Narodne novine 112/12 s izmjenama i dopunama), jesu sljedeće.

42. Člankom 2. izrazi „javno ovjerovljena isprava” ili „ovjerovljena isprava” definiraju se kao isprave na kojima je potpis neke osobe ovjerovio javni bilježnik ili koja druga osoba ili tijelo s javnim ovlastima.

43. Člankom 32. stavkom 1. predviđeno je se ovrha može odrediti na prijedlog i u korist osobe koja u ovršnoj ispravi nije označena kao vjerovnik ako ona javnom ili javno ovjerovljenom ispravom dokaže da je tražbina na nju prenesena ili da je na nju na drugi način prešla.

44. Na temelju članka 16. stavka 8. ovršni sud ovlašten je kazniti novčanom kaznom do 5.000,00 HRK fizičke osobe ako u pisanim podnescima vrijeđaju sud.

45. Člankom 16. stavkom 4. je predviđeno da će se, ako osoba kojoj je izrečena novčana kazna ne plati tu kaznu u ostavljenom roku, ta kazna zamijeniti zatvorskom kaznom po pravilima kaznenoga prava o zamjeni novčane kazne zatvorskom kaznom.

46. Člankom 21. propisano je da se u ovršnom postupku na odgovarajući način primjenjuju odredbe Zakona o parničnom postupku, ako Ovršnim zakonom ili drugim zakonom nije drukčije određeno.

III. ZAKON O ODVJETNIŠTVU I POVEZANI DOKUMENTI

47. Člankom 7. stavkom 1. Zakona o odvjetništvu (Narodne novine br. 9/94 s izmjenama i dopunama), predviđeno je da su odvjetnici dužni pružati pravnu pomoć savjesno, sukladno Ustavu Republike Hrvatske, zakonima, statutu i drugim općim aktima Komore, te Kodeksu odvjetničke etike.

48. Kodeksom odvjetničke etike u pravilu 85. predviđeno je da u obavljanju svoga poziva odvjetnik mora uvijek čuvati autoritet sudova te im uvijek iskazivati dužno poštovanje. Predviđeno je i, u pravilu 92., da, postupajući u postupku, odvjetnik ne smije davati uvredljive izjave ili omalovažavajuća mišljenja o odlukama sudova ili optuživati suce.

PRAVO

I. NAVODNA POVREDA ČLANKA 10. KONVENCIJE

49. Podnositelj zahtjeva prigovorio je da je rješenje Općinskog građanskog suda u Zagrebu o izricanju novčane kazne za vrijeđanje suda dovelo do povrede njegovih prava na slobodu izražavanja. Pozvao se na članak 10. Konvencije koji glasi kako slijedi:

„Svatko ima pravo na slobodu izražavanja. To pravo obuhvaća slobodu mišljenja i slobodu primanja i širenja informacija i ideja bez miješanja javne vlasti i bez obzira na granice. Ovaj članak ne sprječava države da podvrgnu režimu dozvola ustanove koje obavljaju djelatnosti radija ili televizije te kinematografsku djelatnost.

2. Kako ostvarivanje tih sloboda obuhvaća dužnosti i odgovornosti, ono može biti podvrgnuto formalnostima, uvjetima, ograničenjima ili kaznama propisanim zakonom, koji su u demokratskom društvu nužni radi interesa državne sigurnosti, teritorijalne cjelovitosti ili javnog reda i mira, radi sprječavanja nereda ili zločina, radi zaštite zdravlja ili morala, radi zaštite ugleda ili prava drugih, radi sprječavanja odavanja povjerljivih informacija ili radi očuvanja autoriteta i nepristranosti sudbene vlasti.“

A. Dopuštenost

50. Sud primjećuje da ovaj zahtjev nije ni očigledno neosnovan ni nedopušten po bilo kojoj drugoj osnovi navedenoj u članku 35. Konvencije. Stoga se mora proglasiti dopuštenim.

B. Osnovanost

1. Tvrdnje stranaka

(a) Podnositelj zahtjeva

51. Ponavljajući tvrdnju koju je iznio pred domaćim sudovima, podnositelj zahtjeva ustvrdio je da rješenje o izricanju novčane kazne nije bilo propisano zakonom jer se temeljilo na Zakonu o parničnom postupku umjesto na Ovršnom zakonu (vidi stavke 17. i 27. ove presude).

52. Nadalje je ustvrdio da pri izricanju novčane kazne za vrijeđanje suda domaći sudovi nisu uspostavili pravičnu ravnotežu između potrebe za zaštitom autoriteta sudbene vlasti i potrebe za zaštitom njegova prava na slobodu izražavanja. Nisu sagledali njegove komentare u svjetlu predmeta u cjelini ni utvrdili je li izricanje novčane kazne bilo razmjerno legitimnom cilju kojemu se težilo.

53. U tom pogledu podnositelj zahtjeva ponovio je tvrdnje koje je iznio pred domaćim sudovima (vidi stavke 18. – 22. i 27. ove presude) te se pozvao na utvrđenja u disciplinskom postupku protiv njega pred Hrvatskom odvjetničkom komorom za isto postupanje, u kojem je utvrđeno da nije kriv (vidi stavke 31. – 32. ove presude).

54. Ponovno je pojasnio zašto se njegove ironične i živopisne primjedbe nisu mogle smatrati uvredljivima (vidi stavke 19. – 21. ove presude) te je naveo i da nisu uvredljivi ni izrazi kao što su „arbitrarno suđenje” ili „konformizam” (vidi stavak 9. ove presude). Prvi je pravni standard koji upotrebljavaju Ustavni sud i sam Sud, a kada je riječ o drugom izrazu, nije bilo bolje riječi kojom bi se opisalo prihvaćanje od strane Općinskog suda neobvezujućeg pravnog stajališta Županijskog suda u Zagrebu, za koje je kasnije dokazano da je pogrešno i protivno zakonu.

55. Podnositelj zahtjeva naglasio je, kao što je to učinio i pred domaćim sudovima (vidi stavak 18 ove presude), da je njegova stranka mogla izgubiti tražbinu od 5 milijuna kuna (koja se sastojala od glavnice i dospjelih kamata; vidi stavak 5. ove presude) da je nezakonito rješenje od 11. svibnja 2016. (vidi stavak 6. ove presude) bilo potvrđeno. To rješenje ukazivalo je na to da

je sastavio manjkav ugovor o prijenosu duga na svoju stranku od izvornog ovrhovoditelja, što bi njegovoj stranci dalo pravo da ga tuži za naknadu štete i sigurno bi okončalo njegovu odvjetničku karijeru. Podnositelj zahtjeva stoga je ustvrdio da oni koji nečiju egzistenciju dovedu u opasnost proizvoljnom odlukom za koju je dokazano da je pogrešna moraju biti spremni prihvatiti i mnogo više od ironije.

56. Na kraju, podnositelj zahtjeva ustrajao je na tome da novčana kazna nije bila plaćena ni naplaćena (vidi stavak 29. ove presude) i da je stoga on u opasnosti da ta kazna bude zamijenjena kaznom zatvora (vidi stavke 17. i 45. ove presude).

(b) Vlada

57. Vlada je priznala da je izricanje novčane kazne podnositelju zahtjeva za vrijeđanje suda predstavljalo miješanje u njegovo pravo na slobodu izražavanja. Međutim, to je miješanje bilo propisano zakonom, težilo je legitimnom cilju i bilo je nužno u demokratskom društvu.

58. Konkretno, rješenje o izricanju novčane kazne podnositelju zahtjeva temeljilo se na mjerodavnim odredbama Ovršnog zakona i Zakona o parničnom postupku (vidi stavke 33. – 39., 41. – 44. i 46. ove presude) i težilo je održavanju autoriteta sudbene vlasti. To miješanje bilo je i „nužno u demokratskom društvu” ponajprije imajući u vidu sadržaj podnositeljevih primjedbi.

59. U tom pogledu Vlada je prvo naglasila da uloga odvjetnika u djelovanju pravosudnog sustava podrazumijeva niz dužnosti koje od njih zahtijevaju da se ponašaju diskretno, iskreno i dostojanstveno. Iako su odvjetnici dužni revno braniti interese svojih stranaka, njihova kritika ne može prijeći određene granice.

60. U ovom predmetu, u žalbi od 31. svibnja 2016. podnositelj zahtjeva izrazio je svoje nezadovoljstvo rješenjem Općinskog suda od 11. svibnja 2016. ukazujući na to da je ono „ispod svakog standarda i kriterija”, da izaziva „i podsmijeh i zgražanje” i da je „u pitanju najteži oblik arbitarnog suđenja”, zbog čega je „nevjerojatno teško smisljeno i koncizno napisati žalbu” (vidi stavke 7. – 9. ove presude). Optužio je taj sud i za „konformizam” i usporedio ga s moćnikom koji podređene (stranke u postupku) uvjerava da je „more crveno, nebo žuto, a sunce zeleno” (vidi stavak 9. ove presude).

61. Te su primjedbe bile oštre, neprimjerene, zlonamjerne, podrugljive, omalovažavajuće i pogrdne te su nalikovale primjedbama u odnosu na koje su Sud i nekadašnja Komisija utvrdili da su podnositelji zahtjeva prešli granice dopuštene kritike (Vlada je navela predmete *W.R. protiv Austrije*, br. 26602/95, odluka Komisije od 30. lipnja 1997., neobjavljena [u Zborniku sudske prakse]; *Kovač protiv Hrvatske* (odl.), br. 49910/06, 23. kolovoza 2011.; i *Žugić protiv Hrvatske*, br. 3699/08, stavak 47.,

31. svibnja 2011.). Njegove primjedbe stoga su predstavljale uvredu, a ne opravdanu ili konstruktivnu kritiku.

62. Štoviše, podnositeljeva žalba uglavnom se sastojala od tih primjedaba, dok su relevantne pravne tvrdnje iznesene u samo dva odlomka (vidi stavak 9. ove presude). To je žalbu pretvorilo u instrument za vrijeđanje Općinskog suda. Podnositelj je mogao iznijeti bit svoje kritike bez uvredljivog izražavanja.

63. Vlada je istaknula i da se podnositelj zahtjeva ispričao za svoje oštre primjedbe (vidi stavak 11. ove presude), što ukazuje na to da je on sam bio svjestan da je prekoračio granice prihvatljive kritike.

64. Novčana kazna izrečena podnositelju zahtjeva, u iznosu od 2.000,00 kuna, bila je u sredini zakonskog okvira za takve novčane kazne (vidi stavak 35. ove presude) i nije bila pretjerana s obzirom na sadržaj njegovih primjedbi.

65. Tvrdnje podnositelja zahtjeva o pristranosti (vidi stavke 27. i 51. ove presude) bile su neosnovane. Iako je sutkinja J.T.B. Županijskog suda u Osijeku doista uputila Općinski sud da ispita jesu li sporne primjedbe u žalbi podnositelja zahtjeva predstavljale vrijeđanje suda, istovremeno je uvažila tu žalbu (vidi stavak 10. ove presude) i time pokazala svoju nepristranost.

2. Ocjena Suda

(a) Je li došlo do miješanja

66. Stranke su se složile da je izricanje novčane kazne podnositelju zahtjeva za vrijeđanje suda predstavljalo miješanje u njegovo pravo na slobodu izražavanja. Uzimajući u obzir svoju sudsku praksu o toj temi (vidi, primjerice, *Radobuljac protiv Hrvatske*, br. 51000/11, stavci 51. – 52., 28. lipnja 2016., i ondje navedene predmete), Sud ne vidi razlog da utvrdi drukčije.

(b) Zakonitost i legitiman cilj

67. Unatoč suprotnim tvrdnjama podnositelja zahtjeva (vidi stavke 17. i 51. ove presude), Sud je uvjeren da je miješanje bilo propisano zakonom jer se temeljilo na mjerodavnim odredbama Ovršnog zakona i Zakona o parničnom postupku (vidi stavke 33. – 39., 41. – 44. i 46. ove presude).

68. Sud smatra i da je miješanje o kojem je riječ težilo legitimnom cilju održavanja autoriteta sudbene vlasti. Stoga preostaje ispitati je li miješanje bilo „nužno u demokratskom društvu” u smislu članka 10. Konvencije.

(c) Nužnost miješanja u demokratskom društvu

(i) Mjerodavna načela

69. Opća načela za ocjenu nužnosti miješanja u ostvarivanje slobode izražavanja u predmetima o vrijeđanju suda ponovljena su u predmetu *Radobuljac* (gore naveden, stavci 56. – 61.). Konkretno:

– iako njihova kritika ne smije prijeći određene granice, posebna uloga odvjetnika, koja je ključna za učinkovito djelovanje poštenog pravosudnog sustava, daje im određenu slobodu u pogledu tvrdnji koje upotrebljavaju na sudu jer imaju dužnost revno braniti interese svojih stranaka;

– sudovi nisu imuni na kritike i podložni su širim granicama prihvatljive kritike od običnih građana;

– potrebno je jasno razlikovati kritiku od uvrede, pri čemu se podrazumijeva da, ako je isključiva namjera bilo kojeg oblika izražavanja vrijeđanje suda ili članova tog suda, odgovarajuća sankcija načelno ne bi predstavljala povredu članka 10. Konvencije; i

– pri razlikovanju tog dvoje, primjedbe se moraju sagledati u svjetlu predmeta u cjelini, uzimajući u obzir njihov sadržaj i kontekst u kojem su iznesene.

(ii) Primjena navedenih načela na ovaj predmet

70. Sud smatra da domaći sudovi, ispitujući predmet, nisu primjedbe podnositelja zahtjeva stavili u kontekst i forum unutar kojeg su izražene. U tom pogledu Sud prvo primjećuje da je podnositelj sporne primjedbe iznio u kontekstu sudskog postupka u kojem je postupao kao odvjetnik i da su se njegove primjedbe odnosile na taj postupak. Konkretno, njegove primjedbe iznesene su u žalbi protiv rješenja o odbijanju njegova prijedloga za ovrhu, odnosno rješenja koje je bilo u suprotnosti s interesima njegove stranke (vidi stavke 7. – 9. ove presude). To znači da su iznesene unutar foruma u kojem su se prava njegove stranke, naravno, trebala snažno braniti. To nadalje znači da su, za razliku od kritike izrečene, primjerice, u medijima, podnositeljeve primjedbe iznesene u okviru interne komunikacije između njega kao odvjetnika i žalbenog suda, s kojom šira javnost nije bila upoznata (vidi gore navedeni predmet *Radobuljac*, stavak 62., i ondje navedene predmete, te usporedi i predmet *Rogalski protiv Poljske*, br. 5420/16, stavak 47., 23. ožujka 2023.).

71. Štoviše, Sud nije uvjeren da je isključiva namjera primjedbi podnositelja zahtjeva, iako su bile oštro sročene, bila vrijeđanje suda (vidi, *a fortiori*, predmet *Čeferin protiv Slovenije*, br. 40975/08, stavak 59., 16. siječnja 2018., i gore navedeni predmet *Radobuljac*, stavak 66., i usporedi gore navedeni predmet *Žugić*, stavak 47.). Njegove primjedbe nisu bile usmjerene na određenog suca, već su se odnosile na tumačenje mjerodavnog domaćeg prava od strane Županijskog suda u Zagrebu u drugom predmetu, koje je slijedio i Općinski građanski sud u Zagrebu u predmetu njegove

stranke, a koje je on smatrao ozbiljno manjkavim i protivnim jasnim zakonskim odredbama Ovršnog zakona (vidi stavke 9. i 42. – 43. ove presude). Iako je istina da su sporne primjedbe bile donekle neljubazne i živopisne i da je njihov ton bio zajedljiv, upotreba takvog tona pri komentiranju djelovanja pravosudnog sustava smatrala se spojivom s člankom 10. (vidi gore navedeni predmet *Čeferin*, stavak 61., i ondje navedene predmete).

72. Na kraju, ne može se zanemariti da je žalba podnositelja zahtjeva, koja je sadržavala sporne primjedbe, bila uspješna i da je Županijski sud u Osijeku u rješenju od 18. kolovoza 2016. potvrdio podnositeljevo mišljenje da je tumačenje koje je tako žestoko kritizirao doista pogrešno (vidi stavak 10. ove presude). Sud ne može zanemariti ni činjenicu da je u disciplinskom postupku pred Hrvatskom odvjetničkom komorom u vezi s tim primjedbama utvrđeno da podnositelj nije kriv (vidi stavke 30. – 32. ove presude, i gore navedeni predmet *Radobuljac*, stavak 68., i ondje navedene predmete).

73. Prethodna razmatranja dostatna su Sudu da zaključi da razlozi koje su domaći sudovi naveli kako bi opravdali miješanje u podnositeljevu slobodu izražavanja nisu bili „relevantni i dostatni”. Ti sudovi svoju odluku nisu temeljili na kriterijima utvrđenima u sudskoj praksi Suda (vidi stavak 69. ove presude) i stoga nisu uspostavili pravičnu ravnotežu između potrebe za zaštitom autoriteta sudbene vlasti i potrebe za zaštitom podnositeljeva prava na slobodu izražavanja. Budući da podnositelj zahtjeva nije prešao granice prihvatljive kritike, ne može se smatrati da je miješanje o kojem je riječ bilo „nužno u demokratskom društvu”.

74. S obzirom na to utvrđenje, nema potrebe da Sud ispituje druge čimbenike, kao što su iznos novčane kazne i uloga sutkinje J.T.B. (vidi stavke 10., 23. – 24. i 26. ove presude, i povezane tvrdnje podnositelja zahtjeva u stavcima 27. i 51. ove presude), koji bi inače bili uzeti u obzir pri ocjeni razmjernosti miješanja u slobodu izražavanja u predmetima o vrijeđanju suda (vidi gore navedeni predmet *Žugić*, stavak 48., i gore navedeni predmet *Radobuljac*, stavak 67.).

75. Stoga je došlo do povrede članka 10. Konvencije.

II. PRIMJENA ČLANKA 41. KONVENCIJE

76. Člankom 41. Konvencije predviđeno je sljedeće:

„Ako Sud utvrdi da je došlo do povrede Konvencije i dodatnih protokola, a unutarnje pravo zainteresirane visoke ugovorne stranke omogućava samo djelomičnu odštetu, Sud će, prema potrebi, dodijeliti pravednu naknadu povrijeđenoj stranci.”

77. Podnositelj zahtjeva nije podnio zahtjev za pravednu naknadu. Sud stoga smatra da nema potrebe dodijeliti mu bilo kakav iznos po toj osnovi.

IZ TIH RAZLOGA SUD JEDNOGLASNO

1. *utvrđuje* da je zahtjev dopušten
2. *presuđuje* da je došlo do povrede članka 10. Konvencije.

Sastavljeno na engleskome jeziku i otpravljeno u pisanom obliku
4. lipnja 2024. u skladu s pravilom 77. stavcima 2. i 3. Poslovnika Suda.

Hasan Bakırcı
Tajnik

Arnfinn Bårdsen
Predsjednik

Prevela prevoditeljska agencija Alkemist

ALKEMIST
European Translation Agency
ALKEMIST STUDIO d.o.o.
Miramarska 24/6, 10 000 Zagreb
OIB: 72466496524